

קו לעובד / Worker's Hotline عنوان العامل

"...מהגרות עבודה בדרך כלל עוסקות בעבודות הדורשות מעט הכשרה, שכר נמוך, ורבות במצעות עבודות טיפול חינוכי, שאינן מוערכות, לאור הערכת החסר של עבודות הדורשות מעט הכשרה... הן מצבעות עבודה שנתפסות כחלק בלתי נפרד מתפקידיהן המגדריים".

ליקור

60% מהפניות ל"קו לעובד" בשנת 2019, היו של נשים. העובדות, 4,967 במספר, מרביתן מהגרות עבודה, הגיעו למשרדים בכדי לקבל סיוע למיצוי זכויותיהן הסוציאליות מול מעסיקיהן. 29,204,700 שקלים הוחזרו להן. 1,929 מהן הינן עובדות סיעוד, 1,313 עובדות ניקיון ו-1203 עובדות במשק בית. שאר הנשים שהגיעו אל משרדים עובדות במגוון תחומים בהם חקלאות, מסחר, שירותים ועוד.

כפי שניתן לראות, כ-90% מהפניות של נשים ל"קו לעובד", הן של עובדות בתחומי הטיפול והניקיון באופניו השונים. מקצועות אלו נתפסים כמהשכם הישיר של תפקידיהן המגדריים של נשים, ובהתאם, פחות מתוגמלים. בתחום הסיעוד בישראל ישנן 42,994 עובדות סיעוד המהוות 77% מכלל מהגרי ומהגרות העבודה בענף. גם בתחום משק הבית, למעלה מ-80% מהפניות הנעשות ל"קו לעובד" הן של נשים.

מקצועות הסיעוד ומשק הבית בפרט, מאופיינים בצורת העסקה פרטית, המתקיימת לרוב בבתים, אצל מעסיקי בודד ולא במרחב הציבורי, החשוף יותר. אופן העסקה זה קשה לאכיפה, ופגיע יותר להפרת זכויות העובדות שעובדותן פעמים רבות אינה זוכה להערכה סימבולית או חומרית. עבודת משק הבית מאופיינת בהיותה עבודה שעתית, המספקת פרנסה חלקית, ופעמים רבות לא יציבה. הנשים שהגיעו אליו השנה באו מ-37 מדינות שונות, רבות מהן חסרות מעמד, מה שמקשה עליהן לדרוש את זכויותיהן הסוציאליות.

עובדות אלה סובלות ממגוון הפרות של זכויותיהן, ובהן פגיעה בזכויות הסוציאליות המגיעות להן על פי חוק. היעדר יציבות תעסוקתית, ובאופן בולט, בתחום הסיעוד ואף החקלאות – הטרדות ותקיפות מיניות.

האפליה המבנית של נשים מעוגנת גם במדיניות ממשלתית, או היעדרה: ענף הסיעוד, המאופיין על ידי רוב נשי, ממשיך לא להיות מוגן על ידי הסכמים בילטרליים. והעובדות בו משלמות דמי תיווך גבוהים על ה"זכות לעבוד בישראל", זאת בזמן שהענפים אליהם מובאים מהגרי עבודה, גברים, חוסים תחת ההגנות שמקנים הסכמים אלו. רק בחודש החולף מלאו 10 שנים להכרעת בג"צ אשר החריגה את עובדות הסיעוד בפועל מחוק שעות עבודה ומנוחה. העדר מנוחה מאפיינת את עבודת הסיעוד, זאת לצד פגיעה חוזרת ונשנית, בזכותן לאהוב, לזוגיות ולהקים משפחה. נהלי רשות האוכלוסין וההגירה הקיימים, אוסרים על מהגרות עבודה בישראל לקיים זוגיות עם מהגרים אחרים. זמן פה תמיך שאל – וכפוף למטרת העל – לא לאפשר להן השתקעות. בשם המטרה הזו ברגע שהן עובדות למעלה מ-51 חודשים, במקרה והסתיימה העסקתן - נגזר עליהן לעבוד רק בהחלפת עובדות אחרות, ואסור להן לצאת מהארץ לחופשה, עד שימצא את פרק הזמן המותר בחוק ואז עליהן לעזוב. בכל המגע לטרדות ותקיפות מיניות – למרות שהתופעה ידועה לרשויות הממשלתיות – המנגנונים להגנה על העובדות מעטים מדי וחסרים מדי. בתחום החקלאות, מובאות לישראל עובדות, לצד עשרות עובדים, ללא תנאי מגורים נפרדים הולמים, או נהלים שיגנו עליהן.

עובדות סיעוד

ההטרדות והתקיפות המיניות נמשכות, ומדיניות ממשלתית אין.

לצערנו גם השנה על בסיס שבועי, נתקלנו במקרים רבים וכואבים של נשים שעברו הטרדות ותקיפות מיניות. קשה לאמוד את היקף התופעה משום שנשים רבות אינן מעוניינות להתלונן. רוב העובדות שמגיעות אלנו מספרות לנו על הטרדות ואף על התקיפות באופן כמעט אגבי. חלקן מעדיפות לקבל את זכויותיהן ולוותר על הגשת תלונות. בחצי השנה האחרונה הגשנו ארבע תלונות רשמיות לרשות האוכלוסין, בבקשה להגביל את היתרו של המטופל הסיעודי - מזה זמן ש"קו לעובד" מתריעה על מדיניות ציבורית חסרה: לעובדות הסיעוד אין כתובת לפנות אליה או בית ללכת אליה במקרים בהן עברו הטרדות ותקיפות מיניות. פעמים רבות משום שהן שושלות לאבד את האשרה שלהן. הלשכת הפרטיות, במקרים רבים, אינן מהוות כתובת עבורן היות שהן מעניקות שירות גם למעסיקים. בנוסף, הביטוח הרפואי שלהן אינו מאפשר קבלת סיוע פסיכולוגי, יש להתאים את חקירת המשטרה למקרים הספציפיים ורשות האוכלוסין שבידה סמכות האכיפה זאינה משתמשת מספיק בסנקציה של הגבלת היתר המטופל הסיעודי להנסיך רק עובד גבר.

לאור זאת אנו מתעתדים להוציא פנייה עם הדרישות הבאות:

- לספק לנשים שעברו פגיעה מינית בעבודתן קורת גג ומקום לפנות אליו. מענה זה מקבל משנה תוקף, כשיוון עובדות הסיעוד מתגוררת בבית המעסיק שבמקרים רבים הוא או ילדיו הם התוקפים.
- הגברת הפיקוח על תנאי העסקתן של מהגרות עבודה באמצעות עובדת/ סוציאלית/ אשר עברה הכשרה עדכנית בעניין התקפות והטרדות מיניות – כחלק מהפיקוח על העסקת העובדת, מתקיימים ביקורים של עובדות/ סוציאלית/ מטעם חברת הסיעוד או הלשכה הפרטית. יש לוודא שינתן לעובדת זמן בחידות, ללא נכוחות המעסיקה או בני משפחתו, עם העובדת/ הסוציאלית כולל הגנשת זכויותיה בשפתה, וכן כי תדירות הביקורים יקומום תוסדר ותאכף.
- שלילת היתרי העסקה ממעסיקים שאינם מספקים סביבת עבודה בטוחה לנשים – אחד הכלים העומדים לרשות הרשויות הוא הגבלת היתר העעסקה של המטופל הסיעודי לגברים בלבד. שלילה זו עשויה להגן על עובדות אשר הרשות מיועדת בדבר הסכנה המצויה בבית המעסיק. בפועל איננו ראות שימוש מספק בכלל זה ו"קו לעובד" דורשת את הפעלתו במקרים הרלוונטיים.
- הכנסת שירותי בריאות הנפש לביטוח הבריאות הפרטי – מהגרות עבודה במכונותו בביטוח בריאות פרטי, אשר לעומת הביטוח הממלכתי - לא כלולים בו שירותים פסיכולוגיים. שירותים אלו הכרחיים במיוחד נוכח אופי העבודה של עובדות הסיעוד בכלל, ומהגרות עבודה שהוטרדו או הותקפו מינית בפרט.
- מתן אשרה זמנית ותקופת התארגנות נאותה – עובדות סיעוד תלויות בעבודתן לצורך אשרתן. קיימות הגבלות רבות על מעברי מעסיקים והחל משלב מסויים - הן כובלות למעסיק שלהן (באשרה מטעמים הומניטריים של המעסיק, או לאחר 51 חודשים בישראל). במצבים מסוימים הן עלולות לאבד כל אפשרות העסקה, ולוותר על פרנסתן אם יעזבו את מקום העבודה. עמותת "קו לעובד" דורשת כי לעובדת המתלוננת תינתן ההגנה הראויה על ידי קביעת טוהל טיפול במהגרי עבודה ופגיעי עבירה חמורה, אשר תכלול מתן אשרה הולמת שתאפשר את הגנה על המתלוננת, ותקופת התארגנות נאותה.
- חקירה משטרותית מתואמת – וכן להיום אין גורם מותאם במשטרה בעניין תלונות של עובדות סיעוד על פגיעה מינית. מרבית התלונות מוגשות בתחנות משטרה קטנות. ללא מתורגמן/נית ובהיעדר הכשרה מתאימה לטיפול בנושא. יש להתאים את הטיפול המשטרתי בתלונות ספציפיות של מהגרות העבודה.

העובדות ממשכות לשלם הון עתק, כדי לעבוד בישראל –

סקר של "קו לעובד" מראה כי 56.4% שלימו בין 15,000-8000 דולר בכדי לעבוד בישראל. יצוין כי סכומם אלו נגבים בניגוד לחוק, אך האכיפה בתחום דלה עד לא קיימת, וכל שנות העבודה הראשונות של עובדת הסיעוד מוקדשות להחזרת חוב זה.

יצוין כי כבר בשנת 2005 קבעה ממשלת ישראל כי יש לפעול למעבר מלא של גיוס מהגרי עבודה באמצעות הסכמים בילטרליים. הסכמים אלו מסדירים מנגנון גיוס כוח אדם ישיר ומובנה, קבוע, מפקח ושקוף בין המדינות. כל זאת לעומת המצב הקיים בו הלשכות הפרטיות העוסקות בגיוס העובדים ותיוכם למעסיקים. בתוך כך נקבע פירלוט בתחום הסיעוד. מאז, בשנה החולפת, נחתם ואושר הסכם עם הפיליפינים, ממנה מגיעות כשליש מעובדות הסיעוד, ולאחרונה אף נחתם הסכם עם סרי-לנקה. בפועל ההסכמים לא מיושמים, ועובדות הסיעוד עדיין מובאות בצורה לא מוסדרת, תוך תשלום סכומי עתק, בניגוד לחוק, ובאכיפה מועטה.

עובדות חקלאות – מהגרות עבודה מתאילנד.

בישראל 23,047 מהגרי עבודה, עובדי ועובדות חקלאות. רובם המוחלט מתאילנד ומרביתם גברים. 2.7% הינן נשים העובדות בענף החקלאות ומבאות לבקשת המעסיקים, אשר טוענים כי יש להם צורך בהעסקת אישה. בשנה החולפת פנו אלינו 11 נשים לבקשת עזרה למול מעסיקיהן, לצד עשרות פניות במדיה החברתית

מספרן הקטן של הנשים מקרב כלל העובדים מוביל למצב בו, פעמים רבות, אישה אחת בלבד מתגוררת עם גברים רבים, ונאלצת לחלוק עמם שירותים ומקלחת. כמו כן, ממקרים המגיעים ל"קו לעובד" עולה כי רבות מהנשים דרשות לעבוד בניקיון בבית המעסיק שתי סוגיות אלו מהוות הפרה של היתרם למעסיקים – לפי תנאי היתר. יש לספק לעובדת בתנאים הללו שירותים ומקלחת נפרדים וניתנים לנעילה, שאינם מיועדים לעובדים הגברים. כמו כן לא ניתן להעסיק עובדת בעבודה אחרת שאיננה עובדת חקלאות.

נופעת הטרדות מיניות רווחת גם בקרב עובדות החקלאות, אך גם הן אינן ששות להתלונן, מחשש לאיבוד אשרת העבודה שלהם. סקר "קו לעובד" בקרב 20 עובדות במחצית שנת 2019, חושף את הנתונים הקשים הבאים:

- 47.4% מהמשיבות עם שנשאלו שאלות בעלות אופי מיני.
- 42.1% מהמשיבות ענו כי נאמר להן שבכדי לקבל דבר מה בעבודה עליהן להיות בקשר אינטימי (מדובר במעסיקים או שותפים לעבודה)
- 73.7% מהמשיבות ענו כי הן נאלצות לחלוק חדר/י אמבטיה ושירותים עם גברים.
- 30% מהמשיבות ענו שאינן מרגישות בטוחות בחדרן.
- למעלה מ-50% מהמשיבות ענו שהן מצויות במקום עבודתן עם למעלה מ-16 קולגות גברים.

תודה שקראת, ואל תהססו לשתף!

שילקן,

קו לעובד

מגינים על זכויות העובדות והעובדים.

מוזמנים ומזמנות להמשיך ולעזור לנו להראות לעובדים שהם לא לבד במאבקם למען העסקה צודקת והוגנת! תרומה חודשית לקו לעובד תעזור לנו לסייע לעובדים במאבקם על זכויותיהם לאורך כל השנה.

לתרומה מאובטחת דרך אתר "ישראל תורמת"

מוזמנים ומזמנות לעשות לנו לייק בפייסבוק, לקרוא עוד באתר שלנו או לשלוח לנו מייל בכל נושא!

נציגות	מספר	תל אביב
מרכז הבריאות, אזור המעין <p>טלפון: 04-6082228 פקס: 04-6082228</p>	הרצל 18 קומה ב' <p>טלפון: 04-8643350 פקס: 04-8644238</p>	נחלת בימין 75 קומה ד <p>טלפון: 03-6883766 פקס: 03-6883537</p>

צרו איתנו קשר בדוא"ל בכתובת email@kavlaoved.org.il

כל תרומה תאפשר ל"קו לעובד" לסייע לעובדים לקבל את זכויותיהם בעבודה ואת הסכמים שישלמו מהם על" מעסיקים. גם תרומה כגיבונה של 10 ש"ח בחודש, לתרומה באמצעות הריאת קבע בבנק או בכרטיס אשראי לחי **כא** להפקדת תרומה בחשבון העמותה: בנק הפועלים סניף 781 חשבון 431096 ע"ש קו לעובד. משלח המכתא בדואר למשרד העמותה: קו לעובד ת.ד. 2319 ת"א 61022 לקו לעובד יש אישור חס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה. תרומות פטורות מסמ מח"ל, באמצעות הפרן החדשה לישראל - לפרטים: info@kavlaoved.org.il

קו לעובד - נחלת בימין 75, קומה רביעית, תל אביב | 03-6883766

[Unsubscribe](#) | [Report spam](#)

Sent with [ActiveTrail](#) software